

правдиву інформацію про існуючі краєзнавчі матеріали, створювати системи бібліографічних посібників, що об'єктивно висвітлюють деміфологізовану історію, культуру, справжній стан економіки, екології, налагоджувати оперативне інформування про нововидані краєзнавчі матеріали та про ті, що були в спецхранах. Оптимізація інформаційної діяльності бібліотек сприятиме створенню єдиної інформаційної мережі в кожному регіоні, в країні. Уже діють зведені краєзнавчі каталоги, які містять відомості про наявність, місцезнаходження, кількість примірників краєзнавчих видань у межах обласного центру, району. Розпочалася підготовка друкованих каталогів краєзнавчих документів. Бібліотеки різної відомчої підпорядкованості й призначення плідно співробітничать у створенні бібліографічних покажчиків історико-краєзнавчої тематики, що являють собою бібліографію з певного питання в цілому по Україні. Це серії посібників з історії міст і сіл, серії про культурні та історичні пам'ятки областей.

Вітчизняним краєзнавством активно займається Державна історична бібліотека України (ДІБ), яка у 1994 р. відзначатиме своє 55-річчя. Плануються цікаві заходи. Найважливіший - науково-практична конференція «Бібліотеки у розвитку історичної науки в Україні». З початку 1960-х років ДІБ очолила діяльність республіканських бібліотек, спрямовану на створення джерельної та бібліографічної бази з метою написання нарисів з історії міст і сіл. Значним є і внесок ДІБ у бібліографічне забезпечення наукових досліджень з історії промислових та сільськогосподарських підприємств України, пам'яток її історії. Зокрема, провадиться значна робота з бібліографування

матеріалів про репресії за часів тоталітарного режиму. Бібліографічні посібники ДІБ користуються великим попитом серед науковців і краєзнавців.)

ДІБ працює над створенням бібліографічної бази даних з історії України. На сьогодні вже здійснено 130 тис. бібліографічних описів, що є основою для підготовки фундаментальної ретроспективної бібліографічної праці «Історія України». Робота провадиться спільно з інститутами археографії та археології АН України. На жаль, видавничий потенціал бібліотеки майже зведений нанівець. Його ледь вистачає на видання щоквартального покажчика поточної літератури з питань вітчизняної та всесвітньої історії. Слушною була б допомога громадських організацій краєзнавчого спрямування, ділових людей нової України, які, сподіваємося, відродять традиції українських меценатів. Буде прикро, якщо через брак коштів багаторічна праця бібліографів «Історія України» не вийде в світ.

ДІБ з 1989 р. здійснює дослідження «Краєзнавча робота бібліотек України». Охоплено всі аспекти й блоки бібліотечного краєзнавства. Ці дослідження уже дають позитивні результати. Взагалі, краєзнавча робота в бібліотеках реорганізовується, наповнюється новим змістом. Звичайно, вона була б набагато ефективнішою, аби бібліотеки мали відповідне технічне оснащення. Це прискорило б процес одержання інформації, розширило її обсяг.

Краєзнавча діяльність стане ефективнішою у разі координації зусиль бібліотек з науковими, культосвітніми установами, навчальними закладами, громадськими організаціями та об'єднаннями. Ми покладаємо великі надії на Всеукраїнську спілку краєзнавців, на спільну працю краєзнавців і бібліотекарів.

В.Г.Нестеренко, Л.О.Колодько

РОЛЬ БІБЛІОТЕК У РОЗВИТКУ УКРАЇНОЗНАВСТВА

14 - 16 жовтня 1993 р. відбулася щорічна міжнародна науково-практична конференція «Українознавство в розбудові держави», організована Міністерством освіти України, Інсти-

© Нестеренко Валентина Григорівна, Київ, 1993

© Колодько Лариса Олександрівна, Київ, 1993

тутом українознавства Київського університету ім. Т.Г.Шевченка.

Уперше, серед інших, працювала секція «Роль бібліотек, архівів, музеїв у розвитку українознавства» (дві підсекції). Підсекція бібліотек проходила на базі наукової бібліотеки Київського університету.

У ній взяли участь Державна бібліотека України, ЦНБ ім. В.І.Вернадського, Державна історична бібліотека, бібліотеки Київського, Львівського, Харківського, Донецького університетів та інших вузів і відомств країни.

Було заслухано 13 доповідей і повідомлень.

Директор наукової бібліотеки Київського університету В.Нестеренко підняла ряд кардинальних питань, а саме: про необхідність Закону про бібліотеки й бібліотечну справу, про забезпечення бібліотек обов'язковим примірником української книги, про продаж навчальної літератури за доступними цінами, передплату на періодичні видання Росії.

Про творчий зв'язок бібліотек нашої держави з бібліотеками зарубіжних країн розповіла заступник директора з наукової роботи Державної бібліотеки України О.Александрова. Доповідачка спинилася і на питаннях поповнення вітчизняних бібліотек краєзнавчою літературою, на їх ролі у відродженні національних свят, звичаїв та української культури взагалі.

Гостра дискусія точилася навколо доповідей М.Божка (директор бібліотеки Львівського університету) та В.Кутика (головний методист тієї ж установи) про перебудову розділів класифікаційних таблиць та систематичного каталогу з історії України, над чим працює названа бібліотека. Виступаючі наголосили, що тільки в умовах деідеологізації можна правильно визначити історичну періодизацію України. Всю українську літературу, на їхню думку, слід зібрати в одному місці.

А.Комська (заступник директора по науковій роботі Державної історичної бібліотеки) розповіла про діяльність історичних бібліотек у царині краєзнавства. Треба створювати краєзнавчі відділи при кожній бібліотечі. Проблемою є, підкреслила виступаюча, збільшення інформаційного потенціалу, створення банку даних з питань історії, культури окремих регіонів країни. Завідуюча

відділом бібліотеки Харківського університету І.Левченко поділилася досвідом бібліографування праць учених університету, їх комп'ютеризації, тобто створення банку даних творчого доробку науковців університету. Великий інтерес викликала доповідь директора Державної бібліотеки України А.Корнієнка, який спинився на роботі колективу над Законом «Про бібліотеки і бібліотечну діяльність». Цінність бібліотек, підкреслив він, у бібліотечних ресурсах, яких сьогодні не вистачає. Бібліотека прагне мати повний показчик усіх видань України. У нас, крім державних, понад 60 альтернативних видавництв. Зараз немає такого органу, який би володів повною інформацією про друковану продукцію республіки. Бібліотеки України не мають можливості одержувати книги із ближнього зарубіжжя. Нам, на думку А.Корнієнка, загрожує інформаційний голод.

З повідомленням виступили С.Зворський, М.Флегмонтова, Н.Жаркевич, Т.Тиханкова, Л.Маєвська та ін.

До Загальної ухвали конференції ввійшли питання, що потребують вирішення на державному рівні, а саме: про утворення у найбільших університетах кафедр книгознавства, бібліотекознавства та бібліографії, про впровадження в життя статей Закону про бібліотечну справу, соціальний захист бібліотекарів, зокрема, про надання їм відпусток на тих самих засадах, що й викладачам і науковцям; здійснення за державною програмою першочергової комплексної комп'ютеризації 10 - 15 найбільших бібліотек, що мають унікальні фонди, із включенням їх до міжнародних інформаційних мереж; про утворення Державного бібліотечного колектора для комплектування наукових бібліотек обов'язковим примірником видань; про необхідність вирішення на державному й міждержавних рівнях питань книгообміну з країнами ближнього зарубіжжя, подолання штучної інформаційної блокади України тощо. ■